

Robin Amara: Bu Yıl Hangi Soykırımın Yüzüncü Yılı? (2)

Posted on 01/02/2019

Birinci bölümü sonlandırırken başta Yunanistan'ın ve genel olarak da Batı dünyasının bu meseleyi neden gündemleştirmedeği sorusuna yanıt arayacağımı belirtmiştim. Tabii 20. yüzyıl sözkonusuysa dünyada karşıt iki siyasal eğilimin etkileşiminden de bahsediyoruz demektir. Bu halde Pontos Rum Soykırımı'nın gizlenmesinde sosyalist cephenin oynadığı rollere de bakmak durumunda olacağız.

İlkin yine 1919'a, Kurtuluş Savaşı'na gidiyoruz. Araştırmacı Sait Çetinoğlu, Pontos 'Sorunu' İnsanlığın Sorunudur başlıklı makalesinde (*) Kazım Karabekir'in, İstiklal Harbimiz (Türkiye Yayınevi, 1960) kitabında Lord Curzon'un İngiltere Hükümeti adına Mustafa Kemal'e gönderdiği mesaja yer verir: "İngiltere'de pek kuvvetli partilerin Türkiye'nin varlığının korunmasına ve bağımsızlığının sağlanmasına kuvvetle taraftar olduklarını... İngiliz hükümetinin de bunu kabul ettiğini, diğer devletlerin Türkiye'yi taksim etmesi arzusuna İngiltere'nin müsaade etmeyeceğini, İngiliz kamuoyunun artık Yunanlılar aleyhine döndüğünü ve Yunanlıları İzmir'den çıkaracaklarını, Ermenilerin Anadolu topraklarında bir hükümet kurmalarının mümkün olmadığını belirtmiş ve İngiltere'nin Türkiye'nin varlığının korunmasına, bağımsızlığının teminine ve ekonomik gelişmesine çalışacağını taahhüt etmiştir."

Bu alıntıyla İngiltere'nin Yunan güçlerinden umudunu kesip işbirliği tercihini M. Kemal'e yönelttiğini görebiliyoruz artık. Fakat burada görünmeyen, umut kesilen Yunanistan ordusunun niteliği. Ekim Devrim'inin de ivmelendirmesiyle Avrupada halihazırda güçlü olan işçi sınıfı hareketlerinin zirveye yükseldiği zamanlar. Öyle ki Komintern de içinden geçilen süreçten "Dünya Devrimi" bekliyor ve buna hazırlanıyor. O yıllarda Ekim Devrimi'nin

ilhamını salt moral olarak anlamak da epey yanıltıcı olur. Avrupanın işçi sınıfı üstünde etkili örgütleri, strateji, politika ve taktiklerinde Ekim Devrim'ini yaşayan bir rehber diye görüyorlar. Bu taktikler içinde biri var ki o, bu noktada konumuzu daha çok ilgilendiriyor. O da Lenin'in devrim sürecinde kendilerine ait olmayan savaşlarda silah altına alınmış Çarlık Rusyası'nın yoksul askerlerine yaptığı "silahları kendi burjuvazinize çevirin!" çağrısı. Dönemin güçlü emekçi hareketlerinin etkisindeki Yunanistan'ın ordusu da bu çağrıdan nasibini alarak bir hayli zayıflamış bir yapı. İlgili yazısında (**) araştırmacı Tamer Çilingir bu durumu şöyle aktarıyor:

"(...) mutsuzluk, açlık ve Yunan halkının başına gelen felaketler her geçen gün artıyordu. Cepheye çağrılan binlerce genç dağlara kaçtılar. Savaşmak istemiyorlardı ve binlerce jandarma dağlarda onları kovalamakla meşguldü.

YSEP (Yunanistan Sosyalist Emek Partisi) Küçük Asya Seferi'nin (İzmir'e çıkış) başında büyük bir savaş karşıtı kampanya başlatmıştı. Yayınladığı bildiriler ve yürüttüğü faaliyet ile işçiler, köylüler ve bütün hoşnutsuzlar arasında büyük bir etki yarattı. Kasım seçimlerinden önce sosyalistler Belediye Tiyatrosu Meydanı'nda gösteri düzenlemek için çağrı yaptılar. 50 binden fazla insanın katıldığı mitingde savaş karşıtı sloganlarla EOLAS sokağından Sintagma'ya (Meclise kadar) kadar yürüdüler. O zaman nüfusu iki yüz bin olan başkent için bu muazzam bir kalabalıktı.

YSEP'in birçok üye ve taraftarı savaş karşıtı eylemliliklerden dolayı gözaltına alınmış ve haklarında dava açılmıştı. Savaş gerekçe gösterilerek, 28 Haziran 1920'den sonra savaş karşıtı yayınlar sansür tarafında engellendi. Venizelos Hareketi, 1 Kasım 1920 seçimlerini kaybetti ve hükümet istifa etti. Savaşı sona erdirecekleri vaatleri ile seçimleri kazanan kralcılar yeni hükümeti kurma görevini üstlendiler. Söylediklerinin tam tersi bir politikayla giderek yaşam koşulları kötüleşen çoğunluğun aleyhine olan savaş politikasını genişleterek sürdürdüler.

Yeni süreçte YSEP, ne yayınladığı bildirilere ne de düzenlediği gösterilere herhangi bir sınırlama getirdi. Genç askerler, üye ve taraftarlar buldukları bölgelerde ekipler oluşturuyorlardı. Taburlar ve daha büyük birimlerin bağlantıları ile bölüklere doğru savaş karşıtı eylemlerini sürdürüyorlardı. Örgüt deniz kuvvetlerinde de yayılıyor, her gemi ve deniz üssünde partinin hücreleri faaliyet yürütüyordu. Cephe ile doğrudan bağlantı sağladığı için bu hücrelere özel bir önem atfediliyordu. Bu hücreler Pire ve Selânik'ten İzmir ve diğer bölgelere İşçinin Sesi ve İşçi Mücadelesi gazetelerini taşıdılar.

Cephedeki hücrelere bildiri, broşür ve diğer basılı malzemeler deniz kuvvetleri gemileriyle ulaşıyordu. Savaş karşıtı örgütlenmede yaklaşık olarak 200 kadar asker ve astsubay örgütlenmişti. Liderleri Selânik'ten D. Yomaganis'ti. Örgüt hücresi Mihaili İkonomu, Miltiyadi Zaferiyadi ve Niko Banano'dan oluşuyordu. Askere alınıp Küçük Asya'ya geldikleri zaman onlarla Pantelis, Pulyapulos, Monastriyadis ve Nikolis bağlantı kurdu. Bunlar cephe örgütünün merkez grubunu oluşturdu. Savaş karşıtı bir gazete olan Kızıl Muhafız'ı çıkardılar. Bazıları yakalanıp 3-4 aylık hapis cezaları aldılar ve cepheye sürüldüler. YSEP yayını Rizopastiste şunları yazdı:

'Bugünkü sistemi iyi görmeliyiz. Bu toplumsal sistemin bizi gönderdiği uçurumu fark etmemiz için gözlerimizi açmadıkça, savaş kesintisiz olarak zenginlerin kasalarını alınterimizle ve kanımızla doldurmak için halkımızı kitlesel olarak mutsuzluğa ve ölüme gönderecek.'... "

Demek ki kalan askeri gücünü kaçakları toplamak, eğer içlerinde direnen olursa onları "avlamakla" geçiren bir ordudan söz ediyoruz. Tabii uzundur Anadolu'da yaşayan Rumları da "Küçük Asya Ordusu" şemsiyesiyle kazanmak isteyen ve bu yolda derin bir hüsrana uğrayan bir ordudur da bu aynı zamanda. Ayrıca Tamer Çilingir, savaştan kaçmış 90000 askerden büyük çoğunluğun olası bir devrim hamlesi için Yunanistan Sosyalist Emek Partisi tarafından silâhlı gruplar hâlinde, dağlarda tutulduğunu da yine alıntı yapılan yazıda belirtiyor.

Yalnız içinden geçilen eşsiz tarihsel konjonktürü hatırlarken yaşadığı keskin dönüşü de atlamamak önemli. Sadece birkaç yıl içinde komünist parti ve hareketlerin öncülüğünde gelişecek muhtemel “Dünya Devrimi” beklentisinin hızla kaybolmasıyla birlikte, belki de antikomünist siyasetin güçlenerek faşizme dönüşeceği günlerin doğuşunu da kapsıyor o kısa dönem çünkü.

Sonuç için savaş esnasında büyük bir tehdit atlatan devletin, Pontoslu Rum soydaşların kırılmasıyla meşgul olamayacak hale geldiği yorumuna yaklaşmak da mümkün olabilir tabii. Bense daha ziyade Yunanistan sermaye rejimini, mezarın eşiğinden döndüğü bir savaştan Mübadele Anlaşması’yla kazançlı çıkma motivasyonuna yükselişinde anlamaktan yanayım.

Bitirirken Yunanistan’ın soykırımda aldığı tutumu Tamer Çilingir’in başka bir makalesinden(***) aktararak özetleyelim:

“Ama daha vahim olanı ise Pontos Rum Soykırımı örtbas edilmiş ve Yunanistan da Mübadele Anlaşması ile buna destek vermiştir. Ortodoks Rumların hamiliği sıfatıyla bu antlaşmaya imza atmakla Yunanistan, 1923’den önce yaşananların hesabının sorulmasını resmi olarak engellemiş ve yaşanan soykırımına ilişkin tek kelime dahi etmemiştir. Yunanistan, Türkiye devleti ile birlikte Mübadele antlaşması ile sürgünlerin ve onların yaşadığı acıların sorumluluğuna ortak iken, aynı zamanda soykırımının örtbas edilmesini sağlayarak suç ortaklığı yapmıştır.”

Burada bitiriyorum. Bir sonraki bölümde değişen konjonktür etkisinde Sovyetler Birliği ve dolayısıyla TKP’nin paylaştığı suç ortaklığına yer vermeye çalışacağım.

*http://devrimcikaradeniz.com/pontos-sorunu-insanligin-sorunudur/#_ftn25

**<https://siyasihaber4.org/30-agustos-neyin-zaferi-tamer-cilingir/amp>

***<http://devrimcikaradeniz.com/dunya-pontoslu-rumlarhelenler-konferansi-ve-konstantin-konstantinidis/>

Kaynak: [Yeni Özgür Politika](#)